

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθμός Προτεραιότητας:

Μαρούσι, 12-03-2018

Αρ.Πρωτ. 40821/Φ1 ΕΞ
190926 ΕΙΣ/Π.Ε.

Ταχ. Δ/ση : Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη : 151 80 ΜΑΡΟΥΣΙ
Ιστοσελίδα : www.minedu.gov.gr
Email : tke@minedu.gov.gr
Τηλέφωνο : 210-344 23 20
FAX : 210-344 32 45
AND

ΠΡΟΣ : Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

ΚΟΙΝ : Βουλευτή κ.
- Νικόλαο Ι. Νικολόπουλο
(Δια της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ : «Απάντηση στην Ερώτηση
με αριθμό 935/6-11-2017»

Απαντώντας στην Ερώτηση με αριθμό 935/6-11-2017, την οποία κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Νικόλαος Ι. Νικολόπουλος σχετικά με το βιβλίο των Θρησκευτικών, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Το μάθημα Θρησκευτικών σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών που ίσχυε μέχρι το 2016 είχε προβλήματα, τα οποία είχαν επισημανθεί από διάφορες πλευρές, μεταξύ των οποίων και οι Θεολογικές Σχολές Αθηνών και Θεσσαλονίκης, οι οποίες έκαναν λόγο για μια απαραίτητη αναβάθμιση του μαθήματος. Συγκεκριμένα, σε Υπόμνημα του Τμήματος Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (12-01-2016) θεωρείται απαραίτητη η αναβάθμιση του μαθήματος, καθώς το μάθημα πρέπει να «έχει ως κέντρο τη σπουδή της Ορθόδοξης Παράδοσης», αλλά παράλληλα πρέπει «[να] προσεγγίζει άλλες χριστιανικές παραδόσεις, θρησκείες και φιλοσοφικές αντιλήψεις και, υπερβαίνοντας τη μονοφωνία, [να] ενθαρρύνει τον πνευματικό προβληματισμό, τον διάλογο και την κριτική σκέψη, [να] επιδιώκει να αναδείξει τον διαπολιτισμικό χαρακτήρα των θρησκειών, [να] καλλιεργεί την κοινωνική ευαισθησία των μαθητών».

Προς την ίδια κατεύθυνση, η Θεολογική Σχολή Αθηνών σημείωνε στο παρελθόν ότι είναι ανάγκη «να αναβαθμιστεί ακόμη περισσότερο το μάθημα των Θρησκευτικών, να εμπλουτιστούν τα αναλυτικά σχολικά προγράμματα με μαθήματα κοινωνικής ηθικής ή ιστορίας των θρησκειών, τα οποία θα μπορούν να παρακολουθούν οι μαθητές στο σύνολό τους ανεξαρτήτως θρησκείας ή ομολογίας» (Θεολογική Σχολή, Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 9-9-2008).

Τα νέα ΠΣ στάθμισαν τις θέσεις αυτές των Τμημάτων των Θεολογικών Σχολών, αλλά ακόμη και τις θέσεις συνταγματολόγων, διανοουμένων και άλλων φορέων.

Επειδή με το άρθρο 9, παρ. 1, περ. ε' του Ν. 590/1977 (ΦΕΚ 146 Α' – Περί του Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος) προβλέπεται ότι η Διαρκής Ιερά

Σύνοδος «παρακολουθεί το δογματικόν περιεχόμενον των διά τα σχολεία της Στοιχειώδους και Μέσης Εκπαιδεύσεως προοριζομένων διδακτικών βιβλίων του μαθήματος των Θρησκευτικών», το εν λόγω όργανο διοίκησης της Εκκλησίας της Ελλάδος έλαβε γνώση και έκανε μία σειρά από παρατηρήσεις και προτάσεις προς τους Συντάκτες των νέων Προγραμμάτων Σπουδών, οι οποίοι είχαν την ευθύνη και το δικαίωμα της σύνταξής τους, στο πλαίσιο διαλόγου που διεξήχθη μεταξύ επιτροπής του ΥΠΠΕΘ αφενός και της Εκκλησίας της Ελλάδος αφετέρου.

Αναφορικά με το αποτέλεσμα αυτού του διαλόγου, το οποίο αποτυπώνεται στους φακέλους και τα νέα προγράμματα σπουδών, ο Μητροπολίτης Ύδρας, Σπετσών και Αιγίνης ενώπιον της Έκτακτης Συνόδου της Ιεραρχίας της 27-6-2017, ως εκπρόσωπος της Επιτροπής για τα νέα Προγράμματα Σπουδών των Θρησκευτικών, σημείωσε στην Εισήγησή του τα εξής: «Ο Όρθόδοξος Προσανατολισμός αυτού [του μαθήματος των θρησκευτικών] καταδεικνύεται, κατά την γνώμην μας, καί μετά τίς γενόμενες αλλαγές και τροποποιήσεις τόσο στο Πρόγραμμα Σπουδών, όσον καί κυρίως στους Φακέλους Μαθητού, τούς όποιους εξέτάσαμε άμα τή δημοσιεύσει αύτών καί διεπιστώσαμεν ότι ή διαμόρφωσις των έλαβε ύπ' όψιν τόν διάλογον».

Ταυτόχρονα, στην Εισήγηση αυτή επισημαίνεται ότι «Ο διάλογος μέ τό διαφορετικό δέν μπορεί νά άπουσιάζει άπό τό Μάθημα τών Θρησκευτικών σέ μία κοινωνία πού βιώνει τόν πλουραλισμό... Έτσι τό Μάθημα τών Θρησκευτικών... δέν έχει τήν πολυτέλεια νά πραγματεύεται θέματα μόνο μέσα άπό τήν Όρθόδοξη Έκκλησία· κρίνεται άναγκαία ή άναφορά σέ σύγχρονα μεγάλα θρησκευάματα... γιά νά δώσει στόν μαθητή τήν εύκαιρία νά άντιληφθεϊ ότι τό θρησκευτικό φαινόμενο βιώνεται ποικιλοτρόπως καί ότι τό νόημα τής άνθρώπινης ζωής μπορεί νά έρμηνεύεται μέσα άπό πολλές διαφορετικές καί άντικρουόμενες όπτικές γωνίες. Έτσι τό Μάθημα τών Θρησκευτικών καθίσταται μάθημα πού καταφάσκει στόν διάλογο και στήν άναγνώριση τής θρησκευτικής έτερότητας».

Οι φάκελοι υλικού και τα νέα Προγράμματα Σπουδών στα Θρησκευτικά Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου αν και σηματοδοτούν μία αναβάθμιση του μαθήματος, εντούτοις δεν ανατρέπουν το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο. Συγκεκριμένα, οι φάκελοι υλικού και τα νέα Προγράμματα Σπουδών υπηρετώντας τον θρησκευτικό γραμματισμό των μαθητών, επιχειρούν την εξοικείωσή τους με την παράδοση της Όρθόδοξης, Ανατολικής, Χριστιανικής Εκκλησίας, η οποία είναι συνυφασμένη με την ιστορία και τον πολιτισμό της Ελληνικής Πολιτείας. Ταυτόχρονα, με επίκεντρο την Όρθόδοξη Παράδοση επιδιώκεται ο θρησκευτικός γραμματισμός των μαθητών και ως προς άλλες θρησκευτικές παραδόσεις ή προσεγγίσεις του θρησκευτικού φαινομένου, ώστε να ενθαρρύνουν τον πνευματικό προβληματισμό, τον διάλογο, την κριτική σκέψη, και να καλλιεργήσουν την κοινωνική ευαισθησία τους.

Όλοι οι μαθητές καλούνται να συμμετάσχουν στο μάθημα των Θρησκευτικών, ανεξάρτητα από την ένταξή τους ή όχι σε κάποια ιδιαίτερη θρησκευτική παράδοση. Όλοι οι μαθητές στο πλαίσιο του θρησκευτικού γραμματισμού τους καλούνται να έρθουν σε επαφή με την παράδοση της Χριστιανικής, Ανατολικής, Όρθόδοξης Εκκλησίας και ταυτόχρονα με άλλες εκφράσεις του θρησκευτικού φαινομένου. Ωστόσο, για την προάσπιση της ελευθερίας της θρησκευτικής συνείδησης, όπως προβλέπεται από το άρθρο 13 του Συντάγματος και περιγράφεται στους οικείους νόμους και στις αποφάσεις των διεθνών και ελληνικών δικαστηρίων, εφόσον ορισμένοι μαθητές ή οι κηδεμόνες τους το επιθυμούν, παρέχεται η δυνατότητα απαλλαγής από το μάθημα των Θρησκευτικών για λόγους θρησκευτικής συνείδησης.

Σύμφωνα με την υπ' αριθ. πρωτ. 12773/Δ2/23-1-2015 Εγκύκλιο του ΥΠΠΕΘ, «η απαλλαγή από το μάθημα των Θρησκευτικών χορηγείται ύστερα από Υπεύθυνη Δήλωση του ν.1599/1986, του ίδιου του μαθητή (αν είναι ενήλικος) ή και των δύο γονέων του (αν είναι ανήλικος), στην οποία θα αναφέρεται ότι ο μαθητής δεν είναι Χριστιανός Όρθόδοξος και εξ αυτού επικαλείται λόγους θρησκευτικής συνείδησης,

χωρίς να είναι υποχρεωτική η αναφορά του θρησκειύματος στο οποίο ανήκει, εκτός αν το επιθυμεί».

Το μάθημα των Θρησκευτικών, ενώ εγκαινιάζει και ενθαρρύνει έναν ουσιαστικό διάλογο με άλλες θρησκείες και με τις κατάλληλες πάντοτε παιδαγωγικές προϋποθέσεις, παραμένει προσανατολισμένο στην εξοικείωση με την παράδοση της Ορθόδοξης Χριστιανικής Εκκλησίας σύμφωνα με το ισχύον συνταγματικό και νομικό θεσμικό πλαίσιο. Ο προσανατολισμός αυτός τεκμαίρεται τόσο από τους γενικούς σκοπούς των νέων Προγραμμάτων Σπουδών όσο και από τα επιμέρους περιεχόμενά τους.

Επομένως, με βάση το ισχύον νομικό πλαίσιο το να μην αποτελέσουν οι νέοι φάκελοι του μαθήματος μέσο αξιολόγησης των μαθητών δεν είναι δυνατόν, όταν ο μαθητής ή οι κηδεμόνες του επικαλεστούν την ταυτότητα του «Χριστιανού Ορθόδοξου».

Τέλος, αρχές όπως η νηφαλιότητα, η αποδοχή και ο σεβασμός του άλλου, η ειρηνική συνύπαρξη, ο διάλογος, αποτελούν στοιχεία της Ορθόδοξης Παράδοσης. Το να ισχυρίζεται κάποιος ότι υπερασπίζεται την «ορθόδοξη χριστιανική παράδοση», αρνούμενος ταυτόχρονα αυτά τα στοιχεία, αποτελεί ένδειξη του γεγονότος ότι δεν αντιλαμβάνεται τον πνευματικό πυρήνα αυτής της παράδοσης.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΑΒΡΟΓΛΟΥ

Εσωτερική διανομή

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Τ.Κ.Ε.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΟΥ ΤΜ. ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΟΥΡΣΟΥΝΗ
